

ARCHA

7
2004

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

sexuální výchova - jiskrné oko podzimního rybníka - život jako diktát, nebo esej? - počet členů črdm vzrostl na devadesát - volný čas dětí a mládeže - mladí poslanci nechtějí snižovat věk trestní odpovědnosti - desetiletá cesta soutěže o přírodě - bambiriádní štáb "jede na plný plyn" - běžci na dlouhé trati - setkání v druskininkai - české děti pojmenovaly jihoamerickou sondu - galén osmdesátníkem - poklad nahuánců - altus pomáhá neziskovým organizacím

Sexuální výchova

Sex - toť naprosto zakázané téma pro mou babičku, dokonale choulostivé věty pro mou mámu, avšak „naštěstí“ konstruktivní debata na celé odpoledne pro mou nejlepší kamarádku. Třikrát hurá, generace našich dětí je již obeznámena s faktem, že čáp nosí v zobáku maximálně žabu – nikoli zachumlané nemluvně s adresou dychtivých novomanželů.

Sexuální výchovu uplatňují rodiče už s přebalováním. Zda se nám tento krok daří, poznáme velmi snadno. Po otázce: „Kde máš pindíka?“ si nesmí roční syn sahat někam na hlavu za uši. Pokud činí titěrný prstík hmat správným směrem – máme vyhranou první bitvu. Tyto malé výhry oceníme až později.

Jakmile nám dítě začne dospívat, přestává komunikovat s rodiči na jakékoliv téma. Třináctiletá slečna nepoví, kde byla po škole, natož aby si důvěrně vyprávěla o tom, zda už rozdává polibky. Možná tady rodiče zatouží vrátit čas a v klidu vše probrat s dítětem na klíně, aby rostlinka důvěry pěkně povyroستla. V období dospívání je samozřejmě už pozdě vysvětlovat dítěti pojem prezervativ. To jdeme „s křížkem po funusu“. Udělali to za nás už kámošky či kluci z party. A co neví oni, zaručeně píšou v časáku nebo se dá zjistit na netu při chatování.

Dokonce už na to přišli i ve školách a sexuální výchova je pevně zakořeněna v osnovách. Jen ty otázky jsou krapet zkostnatělé. Kantor rádně vysvětluje

žákovi pojmy v době, kdy posluchač už dávno většínu viděl „naostro“. A buďme upřímní, kdo si bude v pubertě před spolužáky povídat s učitelem na téma „má první láska“. I samotný vypravěč sbírá možná dlouho odvalu, aby rozložil na tabuli obrázky člověka, který je v Adamově rouše.

Možná právě tady by pomocný kruh výuce, pokud hávající ve vlnách sexuality, mohl hodit oddíl. Lidičky se tu znají víc než ze třídy, mají společné zájmy a svému vedoucímu důvěřují. Dospělák tu má víc času a prostoru na vyprávění a odpovědi na dotazy. Například může se všemi sedět v kruhu, ne stát přísně za katedrou. Děti ho mají za sobě rovného. Když s nimi celý den řezal dřevo, připravoval jídlo a stavěl stany, snadněji se ho kluci zeptají na „tajemná rána“.

Všechny sdělovací prostředky řešily nedávno otázku, kdy začít s pohlavním stykem. Zda je ve čtrnácti letech brzy, či nikoliv. Každý člověk je jedinečný. U někoho je brzičko ve dvaceti, někdo si myslí, že mu v šestnácti ujel vlak. Nejsem puritánka a mám už dávno ucelený názor na výše uvedená témata. Ale nedovedu si nějak konstruktivně představit, že by můj čtrnáctiletý synovec, který se po většinu svého volného času hrabe ve starém mopedu, jezdil s kočárkem a byl zodpovědným otcem. Každý totiž ví (no, každý asi ne), že se to nemusí vždy povést, a pak děti mají děti.

Sexuální výchova je tedy stejně důležitá, jako naučit děti slušně se chovat. Stejně samozřejmě, jako učit se mýt ruce před jídlem. Pokud má někdo jiný názor, ať si raději zavře okno, nebo mu tam čáp nechá miminko...

Hromča Molková

Jiskrné oko podzimního rybníka

Stalo se to již pomalu tradicí, že *Malý princ* obklopí kus krajiny a s modrými pytlí a dětmi v rukavičkách odstraňuje šedý zákal přírody. I minulý víkend se vypravil k podléskému rybníku do Uhřetěvesi. Je krásný den, sluníčko svítí a byla by ostuda tam nechat ty nechutné odpadky.

„Rozdělíme se do skupin,“ dává povel Bručoun. „Starší se vydají támhle podél břehu a mladší to vysbírají tady...“ dodává a rozdává modré pytle.

Ty se rychle plní, protože letní návštěvníci rybníka patrně nejsou lidé, ale pořádná prasátka. Rybník je trochu vypuštěn a na bahně leží mrtvý kačer.

„Chudák, nemá nožičky,“ litují ho naši kluci a vystrojují pohřeb. Asi ho tam někdo zastřelil vzduchovkou. Kroutíme hlavou nad těmi vrahy. Kluci staví i mohyly.

„Tak zase do práce,“ volá Petra, co vede celé sdružení a hází do pytle další nechutnosti.

„To se tady válí už století...“ vytahuje Pepíno z křoví PET lahve, spodky a kalhotky.“ Tady si

místní asi užívají,“ chichotají se pubertáci.

„Kondomy, vložky a jehly tam nechte, anebo zavolejte dospělého,“ varují vedoucí.

Po obědě se krajina o krůček mění a oko rybníka dostává zase jiskru. Otušili kluci skákají do

vody a mrskají po sobě bahno. Tak jsme zase pomohli trochu lidem v okolí Uhřetěvesi, aby rybník na zimu nenařikal. Až se obleče do zimního hávu, bude trochu hezčí.

Doufám, že to pochopí i místní lidé.

Ondra Martinek
ilustrační foto archiv

Nepřehlédnout les kvůli stromům

V tomhle čísle se také hovoří o sexuální výchově. I tehdy, když taková „výchova“ nezdegeneruje do prevence toho, aby „děti neměly děti“, zpravidla nejvíc prostoru je věnováno záležitostem biologickým a „technickým“. Jistě i ty k tématu patří. Přesto, pokud jde o lidskou sexualitu, pak skutečná výchova, která jí má na zřeteli, bere vážně, že tu běží o komunikaci – tedy o dění, které směřuje k vytvoření komunika – společenství. Základem opravdu účinné sexuální výchovy je výchova k životu ve společenství. Básníci by řekli – k lásce.

Edy

Život jako diktát, nebo esej?

Rozhovor s poslankyní Evropského parlamentu
Janou Hybáškovou

Téměř přesně před 15 lety začala i pro vás nová životní éra. Dovedla jste si tehdy představit, co čeká vás i nás jako společnost?

Absolutně ne. Byla jsme si jistá, že „železná opona“ je nepřekročitelná. Na pochod k uctění památky Jana Opletala jsem byla poslána jako pedagogický dozor katedry věd o zemích Asie a Afriky, ostatním asistentům se tam nechtělo. Poté, co jsem vstoupila do stávkového výboru FFUK, už se život začal hrnout jako obrovská vlna, úplně přese mne. Připadám si jako vláček, co vylétl z kolejí... Vše nemožné se stalo možným. To, že přesně po patnácti letech budu ve stejný den hovořit na plenárním zasedání Parlamentu Evropy, mne nenapadlo ani v nejhlubším snu.

Zkuste srovnat tehdejší a dnešní studenty.

Myslím, že je to nesrovnatelné... Dnešní studenti mají takové možnosti, že se mi někdy chce plakat, když to slyším... Studují všude, cestují, znají celý svět. Nedávno mi jeden student na Univerzitě Tomáše Bati řekl: „Když jsem byl naposled v Dháce...“ Možnosti ale dnešní studenty rozdělují – na ty, kteří se naučili je využívat a jsou rychle kupředu – a, bohužel, více jich potkáte ve světě, než doma – a na ty, kteří jsou jimi jaksi zaskočení a když o ně nemusí bojovat, tak se nesnaží už vůbec a jsou naopak daleko pasivnější, než jsme byli my.

Co pokládáte dnes za hlavní charakteristiky epochy, kterou jsme tehdy opouštěli, a naopak té, do níž jsme vkročili?

Sedmdesátá a osmdesátá léta... To byla léta šedi, neexistence, nemožnosti být... bez jakékoli vidi-

ny, snu cesty, budoucnosti. Nebyl to britský *punk*, který žil: *No future*, byli jsme to my. Vkročili jsme do života, do světa, do chaosu, do nestrukturovaného světa. Hledáme se v něm.

Opakovaně se vracíte k této myšlence: Umění komunikace je nejdůležitějším uměním, zkušeností, schopností současnosti. Kdy jste si ji v té naléhavosti poprvé uvědomila? Jak se vám daří toto umění rozvíjet? A u vlastních dcer?

Současnost často bývá charakterizována jako konec struktur, rozpad struktur, dekonstrukce, destrukturnice... Já se domnívám, že spíše než úplný zánik struktur probíhá velmi rychlý a dynamický vznik nových struktur a jejich další proměna. Spíše stálá přeměna než rozpad, plovoucí stav. Struktury zanikají dříve, než je stačíme poznat. Komunikace je tím nástrojem, který nám pomáhá se v těchto stále se měnících strukturách definovat, nalézat, reagovat, jednat; je to snad právě komunikace, která nás vůči těmto strukturám vztahuje. Komunikace, je cosi jako vědomý pohyb ode všeho ke všemu, který tím, že převeden do slov, stává se myšlením, poznáním.

Dcery... tak moc je prosím, aby četly, tak moc se snažím a kupuji jim knihy... A ony nečtou, a

tak moc mne to mrzí... Alespoň chodí do British Councilu, dvakrát týdně, kde mluví krásnou angličtinou. Ale starší dcera už ví, že aby mohla paní úspěšně nabídnout volební noviny, tak jí musí pochválit miminko nebo pejska...

Jak náš současný veřejný život podporuje toto umění komunikace? A jak škola?

S českou školou, nezlobte se, je to velmi těžké. Stále hledám příčiny problému. Mezinárodní britský systém vede učení jako jednu ze sedmi dovedností, které dětem vštěpuje... schopnost pomáhat a starat se, schopnost riskovat, schopnost komunikovat a další. Schopnost komunikovat je stejně důležitá jako schopnost učit se. Děti hrají divadlo, hodně veřejně vystupují, jsou vyzvány k projevům na veřejnosti... Mnoho let jim nikdo nevytýká gramatiku. Děti v první třídě dostanou za úkol anglicky napsat rozhovor dvou hasičů. Neznají správně jediné slovo, ale rozhovor napíší. Nikdo je netrestá za chyby... Systém, který snižuje známku o stupeň kvůli gramatické chybě, je nepřijatelný. Českou školu lze definovat jako diktát, britskou jako esej. Dilema diktát, nebo esej je dilematem celé naší společnosti. Lidé žili a žijí v diktátu, jen málokdo žije v eseji.

V některých krizových momentech se zdá, jako by současným Evropanům chyběla odvaha k akci a případným obětem. Co si o tom myslíte? Jak jsme na tom ve srovnání s Američany nebo Araby?

Ano, mám pocit že Evropa je ve stavu pomalého umírání, ve kterém nechce být nikým rušena... Nikdo nechce nést zodpovědnost, lidé raději pracují ve velkých firmách a ve státním sektoru, jsme kontinentem zaměstnanců... Amerika je hodně různorodá, nedá se paušalizovat, ale je daleko více idealistická než Evropa. Umí se ještě dát za ideály do pohybu. Arabové, ti se hýbou spíše ze zoufalství, pod tlakem tak nepříznivých okolností, ve kterých žijí. Málokdo je tak kulturně vyhraněn, tak miluje své jídlo, svoji širokou rodinu, svůj domov, své pití, svoji hudbu jako Arabové. Kdyby mohli, žili by pouze doma... Jejich bytí v Evropě je důsledek domácí hrůzy.

Jak vypadá podle vás skutečné postavení žen v islámských zemích?

Není pravda, že žena nemá sociální roli, naopak. Ta role je pouze jinak strukturovaná... Žena má absolutní roli doma, kde ji muž ve všem poslechne. Má minimální roli navenek. Zdánlivě. Arabská společnost je společností matriarchátu; matka, tchýně mají absolutní slovo tam, kde je to důležité, a to doma.

V kritikách naší civilizace z islámské strany se často poukazuje na krizi rodiny, na

ztrátu rodičovské autority, na vyprázdnění sexuality. Co si o tom myslíte?

Ano, této povrchní kritiky jsou mraky. Je to kritika modernizační, nesouvisí s kulturou a vírou. Není etnická. V Hongkongu žijí převážně Číňané... a dnes má snad druhou nejnižší porodnost na světě. Dejte ženám matky, vzdělání a peníze současných obyvatelek Hongkongu, a ony opravdu sníží porodnost. Milán – město světové módy: nejnižší porodnost na světě... Konflikt je mezi kariérou a dítětem, ne mezi islámem a Evropou. Ano, jednokariérová manželství jsou obtížná, a dvoukariérová také. Celý život měníme podmínky, v nichž žijeme,

jsme velmi osobní a egoističtí. Jak v neusedlém životě budovat usedlé manželství? Je to těžký boj; ne všichni ho chtějí podstoupit. Je potřeba podporovat porodnost pracujících žen, učít je, jak být i maminkami, učít jejich prostředí, aby jim umožnilo obojí. Je před námi dlouhá cesta, která jistě bude měněna migračními tlaky.

Co vás, jako maminku dvou dcer, napadne, když se řekne „sexuální výchova“? Co si myslíte o pojetí, které lidskou sexualitu považuje za jedinečnou formu komunikace?

Zatím jsem nedělala žádnou domácí přednášku, vyjma o tom že když se dvě paní a dva pánové mají rádi, že to je úplně normální a je to stejné, jako když pán má rád paní – a není potřeba si toho všimnout a vnímat to jako něco nenormálního. Otevřenost, přirozenost, nic netajit a nic neozvlášťňovat... Sexualita je přirozenou součástí našeho života. Asi tak nějak. Sexualita je součástí onoho pohybu mezi stále se měnícími strukturami, určitě. Jako taková je definovatelná jako komunikace... jistě.

Za svůj domov uvádíte Vysočinu, Prahu i Alžír a arabský svět. Co je určující charakteristikou vašeho prožívání domova?

Domov je citová vazba, místo, ke kterému máme hluboké vazby, svoje vnitřní, osobní...

ptal se Jiří Zajíc
foto Jiří Majer

Počet členů ČRDM vzrostl na devadesát

Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) se rozrostla; namísto dosavadních 85 má nyní rovných 90 členů – dětských a mládežnických spolků a organizací, které dohromady sdružují přes 200.000 individuálních členů. Takový byl jeden z výsledků 20. valného shromáždění ČRDM, konaného 14. října 2004. Z vůle většiny přítomných se k dětské a mládežnické radě připojily *Klub přátel umění v České republice*, *ASF Mezikulturní programy, o.s.*, *Duhoví kamarádi*, *Koala* a – s jistým váháním (ze 64 se 34 zdrželo hlasování) – i *Jihomoravská krajská rada dětí a mládeže*, čítající 16 samostatných organizací respektive 16.000 individuálních členů.

Kromě přijetí nováčků odhlasovalo plénum také doplnění představenstva ČRDM o Mgr. Šimona Pokorného z *Dorostové unie – sdružení křesťanských dorostů*; předpokládá se, že v představenstvu Rady posílí tým vnitřních vztahů. Na programu jednání byly též priority ČRDM pro příští rok, zpráva o stavu hospodaření, formální změny Jednacího řádu a Směrnice pro platbu členských příspěvků a (přijatý) návrh na zvýšení členských příspěvků o 50 haléřů na 3,50 Kč za osobu do 26 let. Zhruba tříhodinové jednání ve školní jídelně Gymnázia prof. J. Patočky ovšem přispělo mimo jiné i k vyjasnění a utřídění názorů, stanovisek a postojů jednotlivých členských sdružení k některým důležitým tématům – například k daňovým asinacím. Představitelka sdružení

Malý princ rovněž předestřela plénu krizovou finanční situaci „svého“ spolku a požádala účastníky valného shromáždění o solidaritu a pomoc.

Závěrečné usnesení konstatuje, že konkrétními úkoly ČRDM pro rok 2005 jsou vedle pojištění a správy internetové sítě v administrativní budově na Senovážném náměstí také Kancelář Rady, zahraniční aktivity ČRDM a již tradiční *Bambiriáda*. Podprojekty zahrnují i pravidelná setkání s důležitými veřejně činnými osobnostmi (společně s Národním parlamentem dětí a mládeže), publikaci „Město dětem“, semináře a média: tištěný zpravodaj ČRDM *Archa* a internetový portál *Adam*. V diskusi také zaznělo, že Rada hodlá postoupit případnému zájemci další provozování internetového projektu *Sídlíště*.

Živá debata se rozproučila kolem postoje ČRDM k daňovým asinacím – jakkoli nyní „neleží na (politickém) stole“. Téma nastolili zástupci Pionýra, kteří rozvedli svoji skepsi vůči důsledkům případných změn ve způsobu financování na další chod a činnost sdružení pracujících s dětmi. „Jedno z nebezpečí je to, jakou kdo kampaň rozpoutá ohledně získání potencionálních poukazovatelů daňové asinace,“ poznamenal mimo jiné první místopředseda ČRDM Lee Louda. Vyřčené obavy se pokoušeli rozptýlit zejména činovníci Junáka – a výsledkem bylo velmi těsné potvrzení předchozího stanoviska ČRDM, vyjádřeného představenstvem letos v červnu.

Dalo by se charakterizovat jako opatrný podmíněný souhlas – ČRDM nadále pokládá daňové asinace za další možný zdroj financování činností dětských a mládežnických sdružení, ovšem jen jako doplňkový, vedle stěžejních státních dotací. Podle ředitele Kanceláře ČRDM Jiřího Zajíce je zmíněné stanovisko rozumné a odpovídá stávající situaci. „Já osobně bych podporoval asinace, protože si myslím, že: nám neublíží – na bázi oddílu mohou pomoci – a společensky je to výchovné plus,“ shrnul svůj názor Jiří Zajíc. Předseda ČRDM Pavel Trantina vnímá i přes potvrzení předchozího stanoviska představenstva, že názor ČRDM není v tomto ohledu jednoznačný. „Předpokládám, že o daňových asinacích bude tak jako tak probíhat diskuse a že se k tomu na některých fórech při vytváření názorů ČRDM vrátíme,“ uzavřel kontroverzní téma 20. valného shromáždění ČRDM Pavel Trantina.

Jiří Majer
foto autor

Volný čas dětí a mládeže

„Volný čas dětí a mládeže“ – tak znělo téma dvou-denního mezinárodního semináře zahájeného v pondělí 11. října 2004 dopoledne v pražském Kongresovém centru. Několik desítek jeho účastníků jednalo v plénu i v diskusních klubech o tom, za jakých podmínek a jakou formou nabízet mladé generaci co nejširší škálu možností pro účelné trávení volného času.

„Po nahlédnutí do statistik zjistíme, jak čím dál tím méně dětí a mladých lidí se chce pravidelně věnovat nějaké činnosti,“ zdůvodnil ředitel pořádatelského Institutu dětí a mládeže (IDM) Pavel Janík volbu tematiky letošního ročníku již tradičního podzimního semináře.

Zhruba čtvrtinu jeho účastníků tvořili zástupci nestátních neziskových organizací a čtvrtinu představitelé středisek volného času. Na semináři jednali také zástupci státní a veřejné správy a zahraniční hosté. Nejbližší z nich přijeli ze Slovenska; poradatelé počítali i se zájmem hostů z Polska, Německa, Rakouska a Francie. Pověřený ředitel odboru mládeže MŠMT Jaroslav Tuček podotkl, že některé zkušenosti, postřehy a náměty z jednání v Kongresovém centru by mohla záručit i chystaná národní konference, která se má danou problematikou zabývat příští rok v dubnu. Výsledky řady průzkumů z posledních let podle Jaroslava Tučka ukazují, že roste objem času, jímž mladá generace může podle svých zájmů disponovat; mění se však skladba činností, které volný čas vyplňují. Řada mladých lidí například využívá v daleko větší míře tento čas k řešení svých ekonomických záležitostí, doplňování studia či k získávání praktických pracovních poznatků. Protipólem je skupina mládeže, která si s využitím volného času neví rady – a výsledkem je pak její společensky nežádoucí aktivita. Nejpočetnější část mladých lidí ovšem tvoří ti, kteří mají zájem a hledají způsob, jak se pobavit, poučit a dovědět se něco nového... hledají zkrátka aktivní formu náplně svého volného času.

Nestátní neziskové organizace sdružující děti a mládež mají v naší republice nezastupitelné místo, poznamenal ředitel Tuček s tím, že ovlivňují odhadem 20 procent mladé populace. „Považuji to za velice cenný přínos těchto organizací,“ prohlásil. Plné ocenění si podle něj zaslouží i za to, že řada těchto organizací se postupně otevírá nejen vůči svým členům, ale i dalším, neorganizovaným mladým lidem. Ředitel Tuček v této souvislosti výslovně připomněl koordinační úlohu České rady dětí a mládeže (ČRDM). „Je významným partnerem našeho ministerstva, je naším konzultantem, oponentem a v mnoha případech v tom dobrém slova smyslu rádcem. Jsme velice rádi, že takového partnera máme,“ dodal zástupce MŠMT. Připomněl také, že vedoucí představitelé 15 dětských a mládežnických sdružení nedávno převzali z rukou ministryně školství Petry Buzkové dekret, jímž „jejich“ spolky získaly titul uznané nestátní neziskové organizace. „Je to poprvé v historii, kdy státní orgány tímto způsobem vyslovily určité společenské uznání a ocenění činnosti některých organizací dětí a mládeže,“ upozornil Jaroslav Tuček.

Za slova uznání na adresu České rady dětí a mládeže poděkoval její předseda Pavel Trantina, který vystoupil s referátem nazvaným „Vychováváme naději pro budoucnost – není to zadarmo“. Kvitoval rovněž pasáž Tučkova proslovu věnovanou připravovanému návrhu zákona o mládeži, jehož některá ustanovení ČRDM již dříve kritizovala. „Snažíme se, aby ta ustanovení zákona, která byla předmětem převážně rozporuplných diskusí, byla přepracována do podoby, jež bude mít charakter spíš motivující než pouze nařizující nebo zakazující. Snažíme se ten zákon dostat do trošku jiné polohy – tak, aby byl skutečně pomocníkem ve vaší práci,“ prohlásil Jaroslav Tuček. Legislativa pro dobrovolné aktivity s dětmi a mládeží v ČR je v současnosti podle Pavla Trantiny pouze represivní a stále se zpřisňující. „Jsem rád, že jsem slyšel od pana magistra Tučka, že nový návrh zákona bude přistupovat k dobrovolníkům spíše z toho podpůrného hlediska,“ komentoval jeho slova předseda ČRDM.

Jiří Majer

Ze závěrů semináře:

Účastníci pozitivně hodnotili snahu státní správy zabývat se problematikou volného času dětí a mládeže i svou vlastní snahu v zapojování co nejširšího počtu dětí a mládeže.

K tomu bylo doporučeno:

- provést analýzu dotační politiky (uvolňování finančních prostředků ve vztahu k NNO a jejich zaměření a účetní využívání) jak ze strany státu, tak jednotlivých krajů
- umožnit středním organizacím na základě koncepcí práce s mládeží (stát i KÚ) vyjadřovat se k daným krajským prioritám v dotační politice na základě znalosti potřeb NNO
- na úrovni krajů přistoupit k možnosti výběru tzv. uznaných organizací (na období 3 let), aby byla zajištěna větší jistota a stabilita pro systematickou práci
- realizovat kontinuální výzkum ve vztahu k dětem, obdobně jak je realizován ve vztahu k mládeži
- nadále rozvíjet spolupráci mezi státními a nestátními subjekty zabývajícími se prací s dětmi a mládeží, vytvářet společné projekty s využitím možností zúčastněných
- společně návrhy pro vytváření podmínek pro práci s dětmi a mládeží, prosazovat a obhajovat společně
- i nadále kooperovat na společných akcích, které jsou i pro veřejnost určitým zrcadlem
- nabídky pro děti a mládež ve volném čase
- při zpracovávání „zákonu o podpoře práce s dětmi a mládeží“ zvýraznit složku motivační a oceňovací
- při tvorbě legislativních norem dbát na provázanost, ale ne „sešněrování“, dbát na vytvoření rovných podmínek pro stejné prostředí při realizaci činnosti všech subjektů volného času
- ještě více využívat vlastní iniciativu a zodpovědnost účastníků samých, podporovat participativní metody

(Úplné znění závěrů semináře si lze přečíst na www.adam.cz pod titulkem Volný čas nám není volný, pozn.red.)

Mladí poslanci nechtějí snižovat věk trestní odpovědnosti

V říjnu se v Praze uskutečnilo podzimní zasedání Národního parlamentu dětí a mládeže. Mladí delegáti z celé České republiky o víkendů jednali nad usneseními, které pak v pondělí 18. října 2004 schvalovali v budově Senátu parlamentu ČR ve Valdštejnském paláci.

Setkání členů regionálních parlamentů proběhlo ve dnech 15. - 18. října. Zúčastnilo se jej na osm desítek delegátů. Hlavními body programu bylo jednání o školních řádech, o snížení hranice věku trestní odpovědnosti a o evropské ústavě. Celý program byl koncipován tak, aby se jednotliví účastníci co nejlépe poznali. V průběhu víkendů zasedaly jednotlivé výbory, konaly se diskuse, *workshopy* a také kulaté stoly ze známými osobnostmi. Nejdůležitější částí programu však bylo pondělní jednání v Senátu. Svátečně oblečení mladí poslanci zasedli do senátorských lavic a více než čtyři hodiny probírali návrhy ustanovení z předchozích dnů.

Návrh usnesení měl celkem tři části: trestní odpovědnost mládeže, školní řády a evropskou ústavní smlouvu. Jako předkladatelé návrhu byly podepsány Jana Votavová a Dominika Šimková. Ty se ale v průběhu jednání od návrhu distancovaly a nebylo vlastně jasné, kdo je navrhovatelem. Dalším problémem bylo předkládání pozměňovacích návrhů.

Delegáti nevěděli přesně, jak je formulovat, a proto byla většina návrhů vyražena. Nejdelší diskuse o školních řádech se, stejně jako při loňském zasedání, týkala používání mobilních telefonů ve škole a také toho, zda mají mít žáci právo o hodinách pít a chodit na toaletu. „Biologické procesy běží i o hodinách“ poznamenal trefně jeden z delegátů. Hlavní bod části usnesení zněl přímo „Jsme pro snížení trestní odpovědnosti mládeže“. Další diskutující se pak vyjadřovali k prevenci proti násilí mladých lidí, k rodině či vzdělání. Tento návrh usnesení ale nebyl schválen a sálem se ozval potlesk. Většina přítomných rozhodla, že NPDM nebude pro snížení hranice věku trestní odpovědnosti mládeže. Zbylé dva návrhy usnesení byly přijaty.

Na konci jednání se rozloučila odstupující předsedkyně NPDM **Jana Votavová**. Jednání v Senátu bylo její poslední prací v této funkci. „Zvládli jsme to, ale bylo to hodně náročné. Často nám dělalo problém uvést věci na pravou míru a přesně formulovat, čímž jsme ztráceli čas,“ zhodnotila Votavová. Ta se teď stává jednou z koordinátorek programu Participace – NPDM. Novým předsedou parlamentu byl zvolen **František Staněk**. „Za své nejdůležitější cíle si kladu zřízení dětských krajů a jejich samospráv a důraz na plnění daných úkolů a jejich vyhodnocování,“ řekl po svém uvedení do funkce.

V neděli a pondělí se sněmu zúčastnila také senátorka Alena Gajdůšková. Jak se jí spolupracovalo s mladými lidmi? „Strávila jsem s nimi krásné odpoledne a večer, kdy debatovali o Evropské unii a jejich principech. Při kulatém stolu mohl každý položit jakoukoliv otázku. Překvapila mě například fundovanost dotazu o přistoupení Turecka k EU.“ Závěrečné zasedání jí přišlo zajímavé, už proto, že probíhalo bez zásahu dospělých. „Jednání bylo velmi podobné zasedání normálního parlamentu,“ řekla Dětské tiskové agentuře (DTA) Alena Gajdůšková. Pokud byste i u vás v obci či škole měli rádi dětský či mládežnický parlament, veškeré informace a kontakty získáte na stránkách Národního parlamentu dětí a mládeže: www.npdm.cz.

*Radek Brož, Dětská tisková agentura (DTA)
foto Radka Páleníková*

Něco tu chybí

Při sexuální výchově na základní škole se děti od učitelky dozvědí fakta, která většinou už dávno znají, říká Markéta Rattayová, jedna z těch, jimž je podle osnov sexuální výchova určena. Přesto ale podle ní ve školní výuce cosi chybí. O nápadu, čím a jak ji doplnit – a nejen o něm – si energickým dojmem působící členka „dětského parlamentu“ šestého pražského obvodu přišla popovídat do redakce Archy.

V zápisu z 30. zasedání Dětského parlamentu Prahy 6 z 22. října letošního roku si lze najít jeden z bodů přechází se „Kondomového videa“. Oč se vlastně jedná?

Jde o součást většího projektu. Začalo to uspořádáním „Kondom – Evropské zahradní party“, která proběhla minulý rok. Mohli jste si prohlédnout nástěnky s informacemi o Dětském parlamentu či o sexu a drogách. Bylo připravené malé občerstvení a každý účastník také dostal kondom; sponzorů nám je poskytla jedna firma, která je vyrábí. Na party jsme též měli besedu s HIV pozitivním člověkem, který otevřeně mluvil o své nemoci, a diskutoval s ostatními.

Součástí naší akce byl i koncert mladých začínajících kapel, které podporujeme, například *Voda od párků*, *Perfect Storm*, *Ztráta času...* Šlo zkrátka o začínající školní kapely, které nemají mož-

nost vystupovat na veřejnosti, a tak jsme jim dali prostor k tomu, aby se prezentovaly. Zahradní party, která se uskutečnila v červnu na zahradě Prev-centra (preventivní centrum, pozn. red.) byla spojena i s přednáškou o Evropské unii.

Akce byla otevřená pro širokou veřejnost a zúčastnily se jí asi dvě stovky lidí. Byla to vlastně odpichová akce, kdy jsme se otevřeně bavili o sexu, o kondomu, o tom, co jsou to sexuální přenosné nemoci a podobně.

Druhý krok spočívá v natáčení *Kondomového videa*. Je to příběh dívky a chlapce; podobně jako ve filmu *Lola běží o život* (rež. Tom Tykwer, Německo, 1998, pozn. red.) má jejich story jeden stejný začátek, a tři různé konce. Dvojice se seznámí někde v hospodě – a v prvním rozuzlení ona zjistí, že je HIV pozitivní, ve druhém, že je těhotná a ve třetím se nestane nic – protože i to se může stát, když se nepoužije ochrana... Hraný příběh chceme proložit rozhovory se skutečnou HIV pozitivní dívkou, s mladou matkou, a třetím vstupem do děje bude buď rozhovor s dívkou, která potratila, nebo použijeme sestřih z videa natočeného právě na *Zahradní party*.

Komu je tenhle projekt určen a co je jeho smyslem?

Určen je žákům a žákyním osmých a devátých tříd, podle toho, kdy mají sexuální výchovu – většinou je to v deváté třídě. Pamatuji se na děti v páté třídě, které věděly přesně, jak se dělají dvojčátka; znaly vajíčko, spermie... Když jsem se jich ale

zeptala na ochranu, tak akorát celé zčervenaly. V páté třídě už první osvětlu v biologii měly, ale o té ochraně opravdu nevěděly. Všichni mluvíme o sexu, o tom, jak se to stane, že se muž se ženou pomiluje... ale že je také důležitý kondom, prezervativ, to se neříká. A tak si myslíme, že tuto chybějící složku bychom měli doplnit právě *Kondomovým videem*.

Jak vůbec tenhle nápad vznikl?

Na schůzkách Dětského parlamentu se bavíme s dětmi o různých problémech – a ty se pak řeší: šikana, drogy, Úmluva o právech dítěte. Jednou někdo prohlásil: „Mé dvě spolužačky zrovna otěhotněly...“

...Která to byla třída?

Osmá. A nás napadlo, že tu něco chybí, že je něco špatně. Dospěli jsme k názoru, že chybí osvěta o kondomech v sexuální výchově na školách.

Kdo všechno se vašem projektu podílí?

Členové Dětského parlamentu Prahy 6 jsou zástupci jednotlivých škol; máme jich zastřešeno osmnáct – patnáct základních a tři střední. Na projektu pracujeme společně. Mladý kameraman vede kroužek v *dědeemku* (Dům dětí a mládeže, pozn. red.) a člověk, který má na starosti rozhovory, je profesionál z jedné televize.

Konzultovali jste možnost případného použití videa s učiteli na školách?

Určitě; vždycky někdo z nás musí projednat na škole, zda je video možné pustit. Samozřejmě máme

ohlas, kdy se učitelé v téměř důchodovém věku křížovali, že to opravdu pouštět nebudou... Vypadá to ale velice kladně. Ale když bude nějaká škola opravdu proti, tak chápeme, že má právo to nepustit.

Kondomové video by se mělo promítat v hodině sexuální výchovy?

Přesně tak.

Máte představu, kolik kopií byste chtěli zhotovit? Nebo bude jedna putovní?

Myslím, že jich uděláme víc, já nevím, pět šest. Domlouvali jsme se i s parlamenty v jiných koutech ČR.

Předpokládám, že jde o nekomerční projekt...?

Samozřejmě.

Máte spočítáno, kolik vás to bude celé stát?

Tak dva, dva a půl tisíce korun. Dostáváme každý rok grant od Obecního úřadu Prahy 6. Říkali jsme si, že musíme dát něco za práci kameramanovi plus redaktorovi, aby byl výsledek profesionální. Ale odměny chceme dát i lidem, kteří ve videu promluví – vypomoci jim finančně, ať už v případě nemoci AIDS, nebo v péči o dítě.

V jakém stadiu váš projekt nyní je?

Máme natočené všechny „herec-

ké“ části – příběhové. A jeden rozhovor, právě s dívkou, která má dítě. Problém je sehnat zbylé lidi, kteří by ve videu vystoupili. Dívku s AIDS, s níž jsme měli domluvené natáčení, prý odvezli do nemocnice; od té doby o ní nevíme...

Kromě party a videa také rozdáváme letáky, které máme od Zdravotnické komory, hlavně při prezentacích Dětského parlamentu.

Proč pokládáte sexuální osvětu respektive výchovu za důležitou?

Když dám alarmující příklad, jsou tu případy dívek, které jsou ve čtrnácti letech těhotné. Mají zničený život, musíme si to přiznat. Pak jsou tu sexuální přenosné nemoci, a nejen AIDS, který je velkou hrozbou, i když u nás ne tak velkou. Děti jsou také obklopovány časopisy pro „náctileté“, kde se píše: „Je mi 13 let a jsem panna; jsem zoufalá, co mám dělat?“ Myslím si, že když už tady takový nátlak ze strany médií je, tak by se do 15 let měly děti dozvědět ještě něco. Mělo by se zdůraznit: Pokud chcete k sexu již přistoupit, tak hlavně opatrně, hlavně s kondomem.

Pokud jde o školní sexuální výchovu, jak je podle vašich zkušeností a informací vnímána těmi, jimž je určena – totiž dětmi? Dokáže je vhodným způsobem oslovit?

To je případ od případu. Ale většinou jim učitelka na základní škole řekne fakta, která děti dáááávnno znají. Takže jim to přijde maximálně tak trošku k smíchu a dělají si z toho legraci. Ale my jsme měli dobrou přednášku s gynekoložkou a sexuoložkou; byli jsme rozděleni na dívky a chlapce a bylo to velice poučné. Bavili jsme se s ní otevřeně, nebáli jsme se na cokoliv zeptat. Myslím si, že když se pozve odborník, tak může být taková beseda velice kvalitní.

Domníváte se, že vašim projektům může být výraznější podporou váš věk – tedy že se jejich prostřednictvím k dětem obrací někdo, kdo je vlastně jejich vrstevníkem?

Na tom je založena idea celého Dětského parlamentu, že ho tvoří samy děti. A není to proto, že chceme ostatní nějak poučovat, nejsme žádní odborníci a nevíme o tom více než oni. Ale naopak

si řekneme: Fajn, uděláme tedy něco, co nás samotné nadchne, a doufáme, že to zaujme i naše vrstevníky. Takže přesně, ano, myslím si, že věk je výhoda při našich akcích a doufám, že ostatní to chápou také tak.

Chtěla byste závěrem na téma sexuální výchova ještě sama něco dodat?

Jak jsem už říkala, osvětu směřujeme k prevenci a ochraně. Ale myslím si, že budeme ještě směřovat k tomu, aby hranice sexuálního styku 15 let neznamena: tak – a teď se do toho musí prásknout... Aby mladí lidé začínali být trošku rozumní. A aby začali přemýšlet o tom, co znamená sex, láska a vztah...

Za rozhovor poděkoval Jiří Majer
foto autor a ilustrační foto z jednání Dětského parlamentu
archiv

Několik málo statistických dat

Téměř polovina pražských dívek a skoro dvě pětiny chlapců ve věku 14 a 15 let by chtěly začít se sexem v 16 letech. Čtvrtina dívek se chystá k zahájení pohlavního života hned, jak jim bude 15, nebo s ním už začaly. Stejný přístup má i každý osmý chlapec. Informace, vyplynuly z pilotní studie 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy mezi žáky pražských základních škol, s níž ČTK letos v březnu seznámila Eva Vaníčková. „Děti čekají, až jim bude 15 let. Vědí, že do té doby je sex nezákonný. Svě zkušenosti, pokud nějaké mají, proto také vždy nepřiznají,“ uvedla pro agenturu Vaníčková, která na studii pracovala. Upřesnila, že v této věkové kategorii zatím data chyběla. Výzkumy se zaměřovaly obvykle na chlapce a dívky starší.

Zdroj: Centrum.cz

Desetiletá cesta soutěže o přírodě

„Ať už máme ujít jeden, nebo tisíc kilometrů, první krok zůstává vždy tím prvním, neboť druhý nemůžeme učinit, dokud jsme neučinili první.“

Mahátma Gándhí

„Cesta“ – to bylo letošní symbolické téma výtvarné literární a fotografické soutěže Máme rádi přírodu, pořádané Ekocentrem Hodonín a Brontosaurími dětskými oddíly Mikulčice. Soutěž má za sebou též dlouhou desetiletou cestu vedoucí nahoru i dolů, přesto, jak se zdá, jde stále dál. Cílem letošního ročníku bylo především připomenout ještě významnější výročí, ještě kostrbatější a delší cestu – totiž třicetiletou tradici, kterou za sebou má pořádající Hnutí Brontosaurus.

A zdá se, že letošní výročí splnilo očekávání. Organizátory překvapilo rekordní množství prací ze všech koutů České republiky, sešlo se jich téměř jeden a půl tisíce. Bylo těžké vybrat nejhezčí obrázky, nejzajímavější literární práce a nejkrásnější fotografie. „Děti, mládež i dospělí měli k výběru pestrou nabídku blíže určených podtémat, dle jejich věku. Nejmladší tak tvořili zvířátka z lesní pěšinky nebo kreslili na téma Můj výlet do přírody. Starší už např. psali básně na téma Cesta k přírodě, úvahy Mosť k přírodě či hledali a poté malovali Nedotčenou

přírodu. Ti nejstarší si pak velmi dobře a zajímavě poradili s náročnými tématy, jako např. projekt – Návrh ekologicky orientovaného časopisu pro mládež, úvaha Cesta vlastní odpovědnosti – cesta z civilizace? nebo fotografie Cesta – stezka minulých časů. Soutěž měla za cíl, jako každoročně, přivést děti a mladé lidi k hledání a nalézání krásy přírody a krajiny, k umění dívat se kolem sebe a setkat se s duchem místa.

Letos však soutěž vedla mnohé autory dál. Vedla je k úvahám o jejich postojích a přístupech k přírodě a její ochraně, vedla je k zamyšlení nad možnostmi další cesty civilizace a jejich osobní jednotlivou odpovědností za rozhodnutí, jak a kam dál. Doufáme, že by soutěž mohla být drobným příspěvkem na cestě k rozhodnutí každého z účastníků se autorů pro přírodu něco udělat, zapojit se a pomáhat jí. Možná by soutěž mohla plnit funkci prvního kontaktu s dětmi, prvního oslovení od Brontosaura, které by se snad u některých mohlo rozvinout.

Nejhezčí dílka za deset let trvání soutěže prezentuje několik větších a menších na podzim probíhajících výstav. Připravena je měsíční výstava v Brně v Mahenově knihovně, velmi vyvedená byla výstava na oslavách třiceti let Hnutí Brontosaurus na Dortu v Telči. Pořadatelé z Hnutí Brontosaurus a spolupracujícího Ekocentra Hodonín připravili výběr prací na témata minulých ročníků Magická krása stromů, Život a živly, Život v lese, život s lesem, Člověk a jeho krajina, krajina a její člověk a další. Zajímavé by mohlo být pak hlasování návštěvníků o nejlepší dílko ze všech ročníků.

Stovky prací, množství výstav a jejich návštěvníků, obětaví organizátoři, to jsou snad dobré předpoklady pro vstup soutěže Máme rádi přírodu do dalších deseti let.

Stejně tak doufáme, že je množství nadšených mladých lidí příslibem další dlouhé cesty Hnutí Brontosaurus. Vždyť hnutí organizující množství dobrovolnické práce pro přírodu, památky a lidi si v naší společnosti místo určitě zaslouží.

Dalimil Cody Toman, vedoucí Ekocentra Hodonín a Sekce Brdů HB

Na fotografiích je snímek z výstavy Máme rádi přírodu, kresba nazvaná Cesta plná žhavého jara (Šárka Margetíková, 1. místo) a snímek Na cestě přírodou (Matěj Florian, 3. Místo).

Bambiriádní štáb „jede na plný plyn“

Bambiriáda je svého druhu jedinečná akce, při níž dětská a mládežnická sdružení nabízejí dětem a jejich rodičům celou plejádou inspirací, kde a jak trávit volný čas. Letošní, šestý ročník Bambiriády zlákal v druhé půli května bezmála 208 000 návštěvníků (z toho 47 000 jen v Praze).

Základem je motivace

Nyní má štáb nejvíce práce se sestavením návrhů na motivaci pro Bambiriádu 2005. V užším výběru jsou dva návrhy – letecká a historická varianta. Možná je také jejich kombinace. Historická souvisí s umístěním centrální Bambiriády na novém místě v Praze na vrchu Vítkov, který se chlubí mnohými historickými událostmi. Motto by mohlo znít „Tady jsme doma“ a je použitelné i ve všech bambiriádních městech, jelikož všude mají nějaká historická místa, památky, dějiny. A rozšiřovat vědomosti o naší historii, místě kde jsme doma, je více než potřebné. Leteckou variantu zase jde velmi dobře ztvárnit, tedy vznikne síť bambiriádních letišť, budeme se na svět dívat z ptáčích perspektivy a pokusíme se obsadit pěknou činností prostor nad námi. To je příležitost nejen pro letecké modeláře, ale i pro každého kdo umí složit obyčejnou vlaštovku. To celé pak umožní pohled z výšky na naši krásnou zemi, která je tak bohatá na historii, a už tu je to propojení. I historie letectví je u nás velmi zajímavá. Rozpracování ztvárnění motivace je v rukou odborníků z promotivní agentury Arcadia a celá problematika spadá do rukou **Pavla Hofrichtera, šéfa Bambiriády**. Vše se však musí odsouhlasit ve štábu i na poradě zástupců měst.

Média, partneři, podpory – balík práce, aby Bambiriáda mohla být a byla vidět...

Bez médií to nejde. Obzvláště, pokud Bambiriáda zatím nemá odpovídající finance na propagaci, tedy výlepkové plochy, billboardy a reklamní servis. Jak sdělit lidem, že Bambiriáda bude všude tam, kde je, jak propagovat myšlenku, jak zviditelnit partnery? To je otázka pro **Olgu Novákovou, mediálního šéfa** akce ze sdružení *Príma děti*. Samozřejmě mediální

podpora je pro nás nejvhodnější a i pro spolupracující média můžeme nabídnout velkorysé plnění. Už návštěvnost vyšší než 200 tisíc lidí je nadstandardní. Štáb již vybral média, která požádáme o mediální partnerství. Nechybí mezi nimi stálí partneři, jako je kupříkladu Česká televize, Český rozhlas, vydavatelství Mladá fronta. O obnovení spolupráce budeme žádat Učitelské noviny a budeme se snažit získat jako mediálního partnera silný deník a prestižní internetový portál. Vedle mediálních partnerů je mnoho časopisů a dalších médií poskytujících celostátní nebo regionální mediální podporu.

Připravili jsme kompletní materiály pro získání komerčních partnerů akce, tak abychom mohli ufinancovat velkou Bambiriádu. Nově a poprvé za šestiletou historii ve štábu pracuje **fundraiser**. Je jím **Jan Neubauer** ze sdružení *Duha*. Stávající partnery má na starosti **Blanka Lišková**, která s Bambiriádou bude mít ještě více práce, jelikož je **v nové roli koordinátorky Bambiriády za kancelář ČRDM**. Blanka již rozeslala žádosti o záštity, jejichž přidělení je dokladem celospolečenského významu Bambiriády. Sepsali jsme projekty, které tradičně lehkou rukou píše **Jiří Zajíc, ekonom Bambiriády**. Také se upřesňuje finanční plán akce.

Připravujeme vnitřní komunikaci a systém

Bambiriáda je kolos, který je najednou v mnoha městech. Tím je unikátní, ale také náročná na koordinaci. Aby vše ve městech klapalo tak, jak má, o to se stará **Jaroslav Síbrt, Koordinátor měst** má na starosti veškerou komunikaci, poradenství a servis pro štáby měst pořádajících Bambiriádu. Kromě pravidelných schůzek centrálního štábu, zástupců měst a štábu Prahy živě komunikujeme přes internet. Příprava Bambiriády je náplní doslova každého dne.

V rámci Celostátní velké výměny zkušeností (CVVZ) se počátkem listopadu v Českých Budějovicích také uskutečnilo na bambiriádní téma diskuzní fórum. Nakonec nás čeká i cesta za názory sdružení účastníků se Bambiriády. Neobejdeme všechna sdružení, ale možná se zastavíme i u vás. Každopádně máte možnost sdělit nám své připomínky, návrhy a pohled na Bambiriádu kdykoliv – osobně, emailem, telefonicky. Jsme otevření připomínkám.

A to není všechno

Už jen ve zkratce představíme další členy štábu. **Daniel Srb** má na starosti pražskou Bambiriádu. Grafičky máme dvě – **Simonu Ehrenbergerovou a Ditu Baboučkovou**. **Luděk Říha** má na starosti výstavbu pražské Bambiriády a zajišťuje mnoho nezbytných povolení. Pomáhá nám i **Hanka Kono-piská** – hlavně v oblasti pojištění a Ceny Přístav. Nesmíme zapomenout na **Veroniku Součkovou**, která je mostem mezi představenstvem ČRDM a štábem a z představenstva se nyní dobře zapojil do příprav **Ondřej Pohanka**. A pak potřebujeme desítky a stovky rukou a hlav dalších lidí. Vypsat je nelze, ale můžete se přidat. Na Bambiriádě je pro každého práce dost...

*Pavel Hofrichter
psáno pro www.adam.cz*

Běžci na dlouhé trati

Medailónek Sdružení turistických a tábornických oddílů

Na přelomu let 1968 - 69 vznikla na pražském sídlišti Novodvorská z několika zájmových kroužků pionýrská skupina Jílováci s číslem 3. Pionýr byl tehdy samostatnou, demokratickou a nezávislou organizací. Na kontě celého sdružení bylo 20 korun a ve skříni tři vypůjčené omšelé stany a čtyři staré spací pytle.

Zkrátka se ale z usnesení tehdejších politických orgánů měli pionýři organizovat hlavně ve školách a byli připojeni k Socialistickému svazu mládeže. Samostatný Pionýr tak byl v roce 1970 zlikvidován stejně jako Junák. Školní pionýrské skupiny měly podporu učitelů, finanční a materiální zabezpečení a priority u oficiálních úřadů. Naše skupina zůstala mimoškolní, což tehdy bylo spíše podezřelé. Jenže – vedoucí a instruktoři vedli děti z radosti a nadšením, bez nároků na mzdy a odměny. Na to narážely i snahy nás „rozpustit“ do sídlištních škol, ale znamenalo to také nenechat se „nachytat“ při nějakém lajdáctví v činnosti i v účtování našich táborů a výletů. Hlavně na táborech si podávaly ruce kontroly všeho druhu, od politických až po hospodářské.

V roce 1976 se skupina, v té době již sdružující 4 velké oddíly, přejmenovala na 3. PS Předvoj (podle odbojové organizace mladých lidí z druhé světové války, z nichž mnozí byli popraveni v Terezíně ještě v květnu 1945). Po celou dobu existence sdružení vznikaly nové oddíly, často, když si část vedoucích chtěla zkusit dělat věci po svém, ale také oddíly zanikaly (viz. „rodokmen oddílů“ STTO na naší webové stránce www.volny.cz/stto). Dobré jméno skupiny se šířilo a přicházely děti z Hodkovicěk, z Krče i z nových sídlišť na Lhotce a v Libuši, i když některým dokonce ve školách vyhrožovali, že jim nedají posudek na střední školu.

Činnost oddílů zahrnovala výlety, letní i zimní tábory, společné srazy a další akce. Naši členové sbírali medaile za nejlepší umístění v mnoha turistických a tábornických soutěžích na pražské i celostátní úrovni. Jednalo se o orientační běhy, předchůdce biatlonu – Sokolovský branný závod, soutěže Svazarmu ve střelbě a hlavně tábornickou „Stezku“ která se v obměněné formě koná dodnes – a naše hlídky v ní každoročně mohou prožít radost na stupních vítězů i v rámci České republiky.

V roce 1986 jsme po mnohaletém pendlování po různých opuštěných hájovkách našli a pronajali stoletou a zdevastovanou chalupu v Nebeské Rybné v Orlických horách. Řadu let jsme ji opravovali vlastními silami a s minimálními prostředky sdružení a s pomocí rodičů našich dětí. Podstatnou finanční podporu nám poskytl hlavně ministerstvo školství (ale i pražský magistrát a MČ Praha 4) až koncem 90. let. Jak vypadá naše základna dnes, můžete vidět na dalších stranách našeho webu. Po roce 1989 jsme se transformovali na samostatné a nezávislé Sdružení turistických a tábornických oddílů (STTO). Jsme členy České rady dětí a mládeže (ČRDM) a snažíme se navazovat a udržovat kontakty s dalšími oddíly a organizacemi. Naši základnu v Orlických horách znají junáci, členové A-TOMu, Duhy, pionýři. A naše děti se zase účastní zajímavých akcí jiných dětských sdružení – jak jsme si dali do Statutu STTO – spolupracujeme zkrátka s každým, kdo chce spolupracovat s námi... STTO dnes sdružuje dva oddíly s desítkami členů, pokusili jsme se založit další oddíl v Dětském domově nedaleko Prahy, kterému ale tamní vedení příliš nepřálo, i když opuštěné děti byly rády, že se s námi

mohou dostat na tábory a výpravy do pro ně neznámých míst a zažít mnohé hry a dobrodružství, které jim život v „dětáku“ nenabízel.

Nabídnout dětem něco víc, než co může jejich rodina i škola, bylo ostatně našim cílem od samého počátku. Mnohé naší nabídku přijaly a dnes nám

první generace členů sdružení svěřují už své vlastní děti. A mnozí oceňují, že samostatnost, schopnost poradit si ve složitých situacích, komunikovat s lidmi a umět úspěšně realizovat nejrůznější profesionální i zájmové aktivity našli právě v našem nevelkém sdružení.

Další informace najdete na internetových stránkách sdružení: <http://www.volny.cz/stto/>.

*Mgr. Karel Krtička – Krtek, Ing. Tomáš Tichota – Tim
(psáno pro adam.cz)
foto archiv STTO*

(STTO bylo přijato do ČRDM na 19. valném shromáždění České rady dětí a mládeže dne 6. dubna 2004, pozn. red.)

Táborová základna STTO v Nebeské Rybné

Naše táborová základna se nachází na území CHKO Orlické hory, asi 15 km od Rychnova nad Kněžnou. Chalupu v Nebeské Rybné u Rokytnice v Orlických horách mělo naše Sdružení dlouhodobě propůjčenou od místního státního statku již od roku 1986. Č.p. 80 je stavení postavené kolem roku 1890. Před lety se zde měla stavět takzvaná Pěčinská přehrada, oficiálně zajišťující pitnou vodu pro Hradec Králové a Pardubice, ale přý také pro atomovou elektrárnu Čechy-východ. Ta by svou hladinou zasahovala do sklepení, tudíž byla chalupa v zátopovém pásmu a vztahovala se na ni stavební uzávěra. Proto STTO mohlo budovu zakoupit později, když bylo jasné, že ze stavby přehrady sešlo.

Základnu využíváme hlavně v době letních táborů. Tehdy se spolu se stany kapacita tábora počítá na 60 osob. V kuchyni vaříme pro celý tábor na obyčejných kamnech na dřevo a uhlí. Starou stoduolu jsme přebudovali na jídelnu. Může však také sloužit, když prší, jako společenská místnost. V horním patře je zřízena marodka a prostor pro rezervní ubytování a ještě výše, pod střechou na půdě, které se přezdívá „šestnáctka“, máme složený materiál a kufrů účastníků tábora. Při zimních pobytech – za kopcem máme známé lyžařské středisko Říčky – přespáváme v místnostech v prvním patře. Vše vyhřívají veliká moderní kamna na polena. Jí se v kuchyni a z letní jídelny se stává lyžařna. Drsnější národy – ti starší – vyrážejí však na jednu noc s báglem a se stany na běžkách na Šerlich, nebo k Zemské bráně na Divoké Orlici. Ti menší mají vždy možnost dobrovolně si vyzkoušet, že při správném vybavení se dá ve stanu kousek nad chalupou spát i v mrazu. Zima v Orlických horách láká na naši základnu i party členů STTO a jejich kamarádů, občas i rodiče dětí.

Když se po letech stala chalupa majetkem STTO, bylo jasné, že bude potřebovat totální rekonstrukci. Drobné udržovací práce, prováděné v časech stavební uzávěry, nemohly zajistit plné využití objektu pro potřeby Sdružení. Střecha už si svá nejlepší léta ani nepamatovala, zadní stěna se bortila tlakem sjíždějícího svahu od silnice nad ní, suché záchody (ač vždy pečlivě čisté) nezískaly

ani léty na oblibě a voda vedená hadicí ze státního vodovodu se v zimě musela nechat protékat (a také platit), aby nezamrzla. V současnosti se chalupa zmodernizovala tak, že odpovídá i náročným hygienickým předpisům. Jsou tu splachovací záchůdky, dvě sprchy, z bojlerů teče teplá voda... Dlouholetým členům sdružení je trochu smutno a při němž tu platila slova známé písničky: „...a u srubu schod kamennej a studnu zamrzlou...“ Jenže, život jde dál a srubové roubení nahradily porotermové zdi.

Nároky na rekonstrukci základny by samozřejmě nevelké sdružení dětí a mladých lidí neuneslo, daří se to však díky grantové podpoře Ministerstva školství, dětí a mládeže, pražského magistrátu i Městské části Praha 4. Oproti původním předpokladům rozpočtu ale situaci komplikuje jak růst cen ve stavebnictví, tak nedávné navýšení DPH, a žel i zpřísnění hygienických a zdravotních požadavků na podobné objekty sloužící pro děti a mládeže. Naštěstí finanční podporu pro vlastní navýšení zmíněných grantů poskytují i vydělávající členové sdružení, někteří rodiče i bývalí členové sdružení, kterým další osudy jejich práce si stejně nakonec musíme v mezích svých možností a znalostí udělat sami na častých víkendových brigádách. Už dávno totiž víme, že co si neuděláme a nezajistíme sami, to nám zdarma shůry nespadne.

(krt)

Setkání v Druskininkai

Prostřednictvím České rady dětí a mládeže jsem se zúčastnila letní akademie pořádané od 17. do 22. srpna 2004 litevskou mládežnickou organizací LiJOT. Vše podstatné se tehdy odehrávalo v malebném lázeňském městě Druskininkai, asi 150 kilometrů jižně od Vilniusu. Hlavní téma setkání znělo: *Culture of Peace*. Musím přiznat, že jsem do Litvy přijížděla s velkou zvědavostí. Nedovedla jsem si totiž vůbec představit, co mě čeká. Zvláště, když se tři podtémata akademie nazývala *Peace and Conflict Transformation*, *Social Inclusion* a *Intercultural Learning*...

Jak velká byla moje zvědavost při příjezdu, takové bylo mé nadšení po pěti dnech.

V Druskininkai se sešlo 21 mladých lidí ze sedmi zemí. Účastníci setkání byli rozděleni do tří skupin a na každou z nich připadli dva školitelé. Já jsem pracovala v týmu, který se zabýval tématem „Peace and Conflict Transformation“; naši skupinu vedli Matti z Belgie a Ramunė z Litvy. Akademie začala – jak jinak – seznámením a pořádným *team building*. Ačkoliv jsem zpočátku k této aktivitě přistupovala s trochou skepse a bylo mi, jak se říká, „proti srsti“ *válet se v trávě*, netrvalo dlouho a i já jsem dychtivě přeskakovala přes překážky, otáčela ve vzduchu létající koberec a procházela minovým polem.

Když jsme se dostatečně poznali a stal se z nás pořádný *team*, mohli jsme se pustit do práce. A tak začala letní akademie, vedená úplně v duchu Komenského hesla „škola hrou“. Pomocí divadelních scének, simulovaných her, kde každý předstíral určitou konfliktní roli, rozebíráním osobních vlastností a řešením hypotetických situací jsme se snažili nejen konflikt rozpoznávat, ale také mu předcházet, uvažovat o možných variantách jeho řešení i o tom,

jak bychom se v dané situaci byli zachovali.

Třetí den odpoledne se jelo do Grutas parku, kde se nachází muzeum komunismu a kde je možné vidět budovatelské sochy ze všech koutů Litvy. Předposlední den pak proběhla prezentace mládežnických organizací – a nikoho z nás už nepřekvapilo, že šlo o jednu velkou bojovou hru s cílem dozvědět se co nejvíce o organizaci soupeře.

Přestože byly naše dny opravdu nabitě a nezbyvala v nich téměř chvilka na odpočinek, nemohlo nás to odradit od společných večerů, které byly plně zajímavých činností: od hry *Mafie* přes grilování a sledování litevského basketbalového olympijského týmu až po diskotéku.

Pět dní uběhlo velmi rychle a když jsem si konečně zapamatovala jména všech, které jsem za tu dobu poznala, byl čas se rozloučit. Letní akademie

v Druskininkai ve mně zanechala velký dojem a na pět dní tam strávených budu dlouho vzpomínat.

Lucie Svobodová (MSD – Mladí sociální demokraté)

České děti pojmenovaly jihoamerickou sondu

Finále EXPEDICE VESMÍR 2004 (psali jsme o ní v Arše č.5), kterou společně s Českým rozhlasem organizovalo občanské sdružení *Klub Domino*, *DTA* a *Asociace malých debružárů ČR*, zrodilo jednu překvapivou možnost. Deset dětských kosmonautů dostalo příležitost vymyslet jméno sudu, který obsahuje velice citlivý detektor kosmického záření. Onen sud je součástí budované observatoře Pierre Auger, kterou v jihoamerické Argentině pomáhají budovat také čeští vědci z Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR.

Dětští kosmonauti dlouho neváhali a sudu dali jméno VŠEZNÁLEK. Jméno zvolili podle hrdiny knihy, která je ve finále EXPEDICE VESMÍR provázela. Vědci jméno skutečně odeslali do Argentiny a čekali. Za pár dní se vrátila odpověď. Jméno „Všeználek“ je pro vyslovení v jiném než českém jazyce složité, a proto je nutno název změnit, anebo zkrátit. A tak se zkracovalo. Koncem září 2004 sud dostal označení ZNALEK a poté byl osazen v pampe, kde začal okamžitě měřit dopadající kosmické částice.

Záhada

Na začátku myšlenky postavit novou observatoř bylo tajemství. Vědci zkonstruovali už v šedesátých letech sondy, které jim v rukou prapodivně pípaly. Zjistilo se, že pípání vydávají částice, které po dlouhé cestě vesmírem narazí na atmosféru Země a způsobí v ní asi to, jako když při kulečnicku hráč prvním úderem do bílé koule rozmetá ostatní barevné koule po stole. Zatímco v kulečnicku je jasné vidět, kde stál hráč, který tágem do koule strčil, ve vesmíru vědci dodnes onoho obřího velmistra nenašli. Nevíme dokonce ani to, jak částice s obrovskou energií vznikají.

Pro to všechno vědci navrhli observatoř Pierre Auger, která se skládá z obrovských sudů, plných vody. To proto, že částice, která do vody velkou rychlostí vletí, po sobě zanechá asi takovou čáru, jako meteor při průletu atmosférou. Záblesk je tak slabý, že by jej lidské oko nepostřehlo, a proto je vnitřek sudu lesklý jako zrcadlo, což záblesk zesílí

a citlivá sonda zaznamená. Poté odešle centrálnímu počítači zprávu, která zní asi takto: „Já, sud ZNALEK, jsem zaznamenal v 10 hodin, 32 minuty, 15 sekund a 123 desetitisícin sekundy záblesk tak a tak silný.“ Spolu se ZNALKEM tu práci vykonává 1.600 podobných sudů.

Soutěž

Kromě ZNALKA teď může být v jihoamerické pampe více sudů s českými jmény. Vědci z Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR už tuto možnost domluvili a nyní se čeká pouze na ona jména. Celkem jich má být deset. Jména musí být jednoslovná a dobře se vyslovovat mezinárodnímu týmu vědců, kteří jimi budou komunikovat v běžném provozu observatoře.

Soutěž je určena pro děti do 15 let, jejichž úkolem bylo zaslat alespoň jeden název pro vědecký sud a ke svému návrhu připojit buď obrázek, anebo libovolné literární dílo, které se bude k navrhovanému názvu vztahovat.

Všechny práce bylo třeba zaslat nejpozději do 22. října 2004 na e-mail vesmir@rozhlas.cz nebo dta@cmail.cz a do předmětu ZNALEK nebo na adresu: Český rozhlas, Vinohradská 12, 12099 Praha 2. Rozhodovat bude odborná porota, ve složení doc. RNDr. Helena Illnerová, DrSc. – předsedkyně Akademie věd ČR, Petr Jakeš, Ph.D., CSc. – geolog, Jan Řídký, CSc. – vedoucí oddělení fyziky elementárních částic Fyzikálního ústavu AV ČR, Lucie Seifertová – ak. malířka.

Prémie

Jakmile budou sudy osazeny vědeckou aparaturou a opatřeny českým jménem, vystaví observatoř Pierre Auger každému autorovi nového názvu certifikát, který potvrdí, že název byl přijat a pracuje pro vědecké účely.

Marek Janáč

Doporučené stránky:
www-hep2.fzu.cz/Auger/cz/index.html.

Galén osmdesátníkem

Jan Šimáně, který je dnes široce znám pod svou junáckou přezdívkou Galén, se narodil před osmdesáti lety v Praze, 1. října 1924. Je pro své vrstevníky i následovníky výjimečně důležitý svým zápallem a skutky, podněcujícími sdružování a zájmovou činnost dětí a mládeže v nejrůznějších klubech, spolcích a kroužcích. Již jako dvanáctiletý (v roce 1936) založil se svými sourozenci a kamarády „svůj“ první dětský klub. Přezdívkou Galén získal od svých nejbližších přátel v roce 1937 za tvrdšího projevu víry v to, že na místo zfanatizovanými davy v Bílé nemocí ušlapaného doktora Galéna se postaví řada „Galénů“ nových, a že diktátory potlačí. Není možno přehlédnout, že silná chlapecká víra v dobro vznikla v roce 1937, v době silně pocitovaného ohrožení Československa a demokracie v Evropě. Tato víra provází Jana dodnes spolu s přesvědčením, že k dosažení nejvyšších cílů lidské společnosti je nutné podněcovat přátelství dětí a mládeže.

Pozdější práce a úsilí Jana Šimáněho v Junáku, ve funkci tajemníka PO SSM, při výchově učňů–soustružníků a zámečníků v Radotíně u Prahy, při školení instruktorů zájmových skupin a vedoucích táborů, které vedl v Krajském domě pionýrů a mládeže v Praze–Karlíně, v redakci časopisu ABC mladých techniků a přírodovědců, kde podněcoval vznik a práci mnoha různých zaměřených klubů, ve vedení Komise mikrokolektivů při Ústřední radě PO, jako člen náčelnictva chlapeckého kmene Junáka–experta pro mikrokolektivní, dělníka v Mitasu v Praze 10, při ilegální podpoře a usměrňování mikrokolektivů po roce 1973, v redakci nového Mladého hlasatele v r. 1989 a 1990, jako šéfredaktor obnoveného časopisu Junák, jako spoluzakladatel Sdružení pro volný čas dětí a mládeže DUHA, v redakci časopisu Duhová planeta a všude jinde, při spontánním styku s mládeží – vždy měl na mysli svobodu, přátelství a vzájemnou pomoc bez rozškátulkování činností podle hranic jednotlivých organizací dětí a mládeže. Myslím si, že byl a je nejen duchovní, ale i organizační veličinou. Byl a je ojedinělým a zaníceným pedagogem–funkcionářem, který dával a dává přednost tvořivému rozvíjení metod výchovy dětí před jejím úplným podřízením metodám, vyhlášeným jednotlivými organizacemi. Je pro něho příznačné, že za svého největšího učitele považuje dodnes Jaroslava Foglara – Jestřába a sebe že definuje jako jeho žáka, „klubistu“, nekopírujícího vždy doslovně učitelovy myšlenky.

Chci na tomto místě čtenářům připomenout Galénovo výročí. Nutnou, ale stručnou charakteristikou jeho minulé práce není možno nahradit velmi zajímavé vyprá-

vění pamětníků nebo čtení podrobností o jeho životě, uvedených například v dvojčísle 9–10/1993 Zpravodaje Sdružení přátel Jaroslava Foglara. Jak vyplývá z jubilatova vyprávění i z textu zmíněného zpravodaje, má Jan Šimáně – Galén „patentové právo“ i na dva dodnes hojně využívané „vynálezy“. První se jmenuje VVZ, čili Velká Výměna Zkušeností, která od roku 1965 pravidelně probíhá na širokých setkáních vedoucích, instruktorů a sponzorů dění v dětských organizacích. Druhý se nazývá „Březový lístek“, má totéž datum vzniku a umožňuje demokratické oceňování – vyznamenávání příkladně činných dětí i dospělých dvanácti stupni stejnojmenného odznaku. Oba dva „vynálezy“ jsou konkrétním zpodobněním Galénových východisek. Přátelství a spolupráce jedinců i komunit, „rozdílných“ jen jejich organizační a členskou příslušností, ale sjednocených ve snažení dosáhnout společného cíle. Tím pro Galéna vždy byl a je svobodný, všestranně a harmonicky vyspělý člověk jako příslušník uvědomělé občanské společnosti. Řada přátel oslavila spolu s jubilem jeho významné životní výročí dne 2. října 2004 na aktivu, svolaném v rámci Galénovy Nadace ostravskými nositeli odznaků Březový lístek – představiteli významných dětských a mládežnických organizací z ČR a SR. Znovu jsme si také připomenuli, že Jan Šimáně byl v srpnu 1970 odsouzen a uvězněn na dva roky za rozvratnou činnost, nejen za zvláštní vydání letáku „Nepokořená svoboda“ s fotodokumentací ze srpnové invaze obzřelých „přátel“ a za samizdatové články. Uvědomili jsme si ojedinělost Galénova počínání: peníze, které obdržel při své pozdější rehabilitaci a jako odškodné za nucenou práci v Německu, vložil do své Galénovy nadace (citace) „...pro vytváření prostor a podmínek pro zakládání a rozvoj malých, středních i velkých komunit dětí, mládeže i dospělých...“ (konec citace čl. 2 zřizovací listiny Nadace). Považuji za čest, že jsem se mohl jednání tohoto aktivu účastnit a těšit se s ostatními z Galénovy přítomnosti, jeho duševní neúnavnosti a dostatečně silné zdravotní kondice. Sdíleli jsme a pokoušeli se zaplašit jeho rozpaky nad údajným výrokem p. Milana Uhdeho, přirovnávajícím postavu doktora Galéna z Čapkova dramatu Bílá nemoc k současnému vydírajícímu teroristovi. Náš Galén, Jan Šimáně, rozhodně nikoho nevydírá, a je nám i mnoha dalším stálým příkladem. Znovu mu přejeme pevné zdraví a hodně spokojenosti z práce jeho následovatelů.

Rudolf Kašpar – Pegas, Praha 4, října 2004
foto Radka Páleníkové

Poklad Naguánců

Víkend od 17. září sliboval léto. Shlukli jsme se kolem auta a vyjeli za pokladem Naguánců. Turbomyšák nás čekal na základně v Červeném Hrádku. Sluníčko příjemně hrálo a Keksík, Čipsy, Pinda a Šmoula nepříjemně ječeli v autě. Všichni se těšili na tajemný poklad.

Prátelé Jaroslava Foglara, Jitka, Turbomyšák, Hvězdář, Zandt, Bobr a Bublina připravili super víkend na skautské základně v Červeném Hrádku. Sluníčko přimhouřilo očka, když jsme dojížděli do Hrádku. Za chvíli po nás dorazili i Mravenci z České Skalice. Prima rodinka s tátou Ferdou a kluci Davídek, Dan a Tomík. Cestou jim praskla *pneuška* u *Škodivky*, a tak měli mírné zdrženičko.

Před spaním jsme hráli několik seznamovacích her a rozdělili se do čtyř skupinek. Dospěláci si vzájemně zapletli ruce a pak se strašně dlouho rozplétali. Zpocení hledači se po setmění vydali za světlem pochodní. Jeden z Naguánců jim otevřel příběh k pokladu. První klíč však čeká pouze na vyspalé a čerstvé průzkumníky.

Cesta byla otevřena.

Ráno vyšlehlo jako nejletnější představa nádherného dne. Nebe bylo bez mráčku. Skupinky se vydaly k prvním úkolům. Sestavovaly slova ve věty, uháněly plnit hlavolamy a na každém stanovišti dostaly tajemné slovo jako indicii k pokladu. Úkoly byly fuškou pro mozkové závitky i pro svaly a tělo. Dopolední etapa pak vystrídala odpolední část. Tam už šlo o rychlost a souhru celé party.

Nakonec se k pokladu uprostřed tábora proplížily všechny skupinky a našly bedýnky s tajemnými názvy chrámu, kostela a pyramidy. Bylo jen na nich, jak podle indicií, které získaly, poznají tu pravou nádobu. Většina uhodla správně kostel, protože klíčová slova byla oltář, brána, modlitba, východ, víra, kněz a další slova, která jasně ukázala na kostel. Večerní program ještě naplnily hry, stržení z foukačky, putování za bohy s pochodněmi, fotbal a večerní oheň s písničkami. V neděli ještě party řešily mayský hlavolam a bloudily bludištěm.

Po obědě se všichni rozjeli domů. Byl to moc dobrý víkend. Je škoda, že spousta dětí zůstala doma. Mám dojem, že stále méně a méně dětí má zájem o hry a víkendovky v přírodě mezi skvělými lidmi. Tak díky, Turbomyšáku a vy ostatní přátelé Jaroslava Foglara.

TAMP - tisková agentura Malého prince www.malejprinc.cz

Altus pomáhá neziskovým organizacím

Od 1. ledna 2005 musí všechna občanská sdružení vést podvojně účetnictví, případně podvojně účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, a stále o tom mnoho neziskových organizací ještě ani neví. Tomu chce zabránit Občanské sdružení Altus, které v minulých měsících oslovilo všechny aktivní neziskové organizace Pardubického kraje a nabídlo jim pomocné kroky. „V první fázi jsem zosledal kolegům ze sdružení nabídku semináře podvojněho účetnictví, který byl ale téměř hned zaplněn. Možná i díky ceně, kterou jsme mohli snížit na úplně minimum, neboť velkou část hradí Pardubický kraj,“ říká jednatel sdružení Roman Málek. Jeden ze seminářů naplánoval Altus na říjen v Pardubicích, druhý na listopad v Chrudimi.

Sdružení realizuje ještě další krok „Uvědomujeme si, že uspořádáním semináře to nesmí celé skončit. Občanským sdružením, která nejsou plátcí DPH a hospodaří maximálně s částkou jeden milion korun, a to je dle našeho mínění 95% organizací v kraji, nabízíme i vhodný software. Ten je vytvořen speciálně pro neziskové organizace. Největší jeho výhodou je fakt, že uživatel nemusí být odborník na podvojně účetnictví a zvládne v něm účtovat,“ dodává Roman Málek. V případě, že máte zájem se o této problematice více dozvědět, volejte na telefonní číslo 603 991 003 či pište na e-mail altus@chrudimka.cz.

Roman Málek (psáno pro adam.cz)

V Pionýru proškolili další hospodáře

Další hospodáře pionýrských skupin a center proškolili v Zásadě u Kadaně a v Ostravě lektori sdržení Pionýr o víkendu 23. – 24. října. S podvojným účetnictvím si nyní na severní Moravě poradí 26 kvalifikovaných hospodářů, na západě Čech 24.

Organizátoři z České rady Pionýra ocenili i fakt, že většina absolventů kurzů se skutečně dobře a svědomitě připravila, a že tak jejich hlavním úkolem, kromě „klasického“ školení bylo spíše vysvětlení drobných nejasností a nepřesností.

-krt-

foto archiv Ústředí Pionýra (na snímku jsou školitelky a hodnotitelky Irena Černá a Kateřina Břejchová v Zásadě u Kadaně)

Skauti pomáhají dětem v Etiopii

Chodit do školy, naučit se číst, psát a počítat je pro nás naprostou samozřejmostí. V některých zemích to však pro děti bývá nespílitelný sen. Proto jsme se Junák – svaz skautů a skautek ČR a Člověk v tísni – společnost při ČT rozhodli alespoň některým z nich pomoci. Těší nás, že Vám nyní můžeme představit 1. ročník sbírky zaměřené na pomoc základnímu školství v Africe, kterou jsme společně připravili.

V letošním roce bychom, s Vaší pomocí, rádi pomohli dětem v jižní Etiopii a společně jim postavili novou školní budovu nebo alespoň dostavěli nové třídy. Vedlejším cílem projektu je osvětový dopad – tedy upozornění veřejnosti na rozvojovou problematiku, potřebu pomoci v rozvojových zemích, například zásadní nedostatek v kapacitě školství a naši odpovědnost vůči méně šťastným částem světa.

Ve dnech **5. - 7. října 2004** skautky a skauti v ulicích přibližně padesáti českých měst vybírali finanční podporu občanů pro výstavbu školy v Etiopii. Každý, kdo se rozhodl sbírku podpořit, obdržel samolepku s motivem sbírky.

Co se stane s vaším příspěvkem:

1. Z výtěžku sbírky postavíme novou školu nebo dostavíme nové třídy k některé z již existujících škol v jižní Etiopii v oblasti Alaba.
2. Po dokončení projektu bude škola předána oblastní školské správě, s níž již dnes Člověk v tísni spolupracuje, a ta poté zajistí chod školy, nové vyučující a v budoucnu i opravy budovy.

Realizace pomoci:

1. Škola se začne stavět na podzim roku 2004 a její otevření je plánováno na podzim roku 2005.
2. Výstavbu školy provede místní stavební firma vybraná komisí v čele s vedoucím mise společnosti Člověk v tísni na základě výběrového řízení.

Seznam měst a obcí, v nichž se ve dnech 5. - 7. října 2004 uskutečnila veřejná pouliční sbírka „Postavme školu v Africe“:

Brandýs n. Labem, Brno, Broumov, České Budějovice, Český Těšín, Dobruška, Hradec Králové, Hranice, Hustopeče u Brna, Chrudim, Jáchymov, Jihlava, Jistebnice, Kladno, Klatovy, Kyjov, Kolinec, Lidečko, Louny, Milevsko, Nadějkov, Chyšky, Neveklov, Nová Včelnice, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Praha, Praha-Horní Počernice, Praha-Radotín, Prachovice, Rožnov p. Radhoštěm, Rybí, Říčany, Sezimovo Ústí, Suchdol n. Odrou, Nový Jičín, Sušice, Šternberk, Tišnov, Uherské Hradiště, Varnsdorf, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Vyškov

V době uzávěrky Archy bylo shromážděno zhruba 1 100 000 Kč.

Nenašli jste vaše město? Přispět můžete i na sbírkové konto: 222 444 555 / 0300 ČSOB Praha 1.

TDC Junák

Dětský den

V sobotu 2.10. jsme udělali v našem městě Slavkově u Brna hru na způsob dětského dne „Cesta za Okřídlenou Střelkou“. Byla to naše první opravdová velká veřejná premiéra. Poprvé jsme museli získávat povolení od města pro pořádání dětského dne na městských pozemcích. Jako vždy jsme si všechny atrakce sami vymysleli, vyrobili, zajistili a postavili. Podařilo se nám získat i hmotné sponzorské dary v podobě sladkostí a několika užitečných pomůcek pro děti do školy. Ráno, když jsem vstával, byla mlha, ale já věděl, že když je mlha, tak většinou bývá pěkné počasí. Taky že bylo, sluníčko pražilo už od 10 hodin. V 13:00 to vypuklo. Vlastně se spíš začalo schylovat k fiasku, protože nikde nikdo. Nakonec se ovšem začaly děti trousit a naše dvě slečny „náhončí“ je posílaly na dráhu. I když to ze začátku vypadalo špatně, tak na konci jsem byl vrcholně spokojený. Naši první velkou akci, kde si náš oddíl utvářel jméno, navštívilo 80 dětí z našeho města. Věřím, že i z rozebraného počtu přihlášek do oddílu se alespoň pětina ujme a rozrostou se naše řady.

Petr Provazník, TOM, oddíl OK Střelka 19160, Slavkov u Brna

Zpravodaj ČRDM o výchově a využití volného času dětí a mládeže

ARCHA

Registrace Ministerstvem kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13A/A8, ISSN 1212 - 5016
Podávání novinových zásilek povoleno
Českou poštou, s.p., odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259/99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce: Jiří Majer - vedoucí redaktor,
Hana Konopiská, Mgr. Jiří Zajíc
Adresa redakce: Česká rada dětí a mládeže
Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha 1
tel: 234 621 210, fax: 234 621 541
e-mail: archa@adam.cz
IČO: 68379439

Graf. úprava a sazba Michala Rocmanová akad. mal.

Tiskne TG TISK s.r.o. Lanškroun
Fotografie z archivů členských sdržení ČRDM
Příspěvky přijímáme nejlépe ve Word 7.0 nebo RTF

Je dobré mít spolehlivý
doprovod na cestách.

Pod křídly Iva.

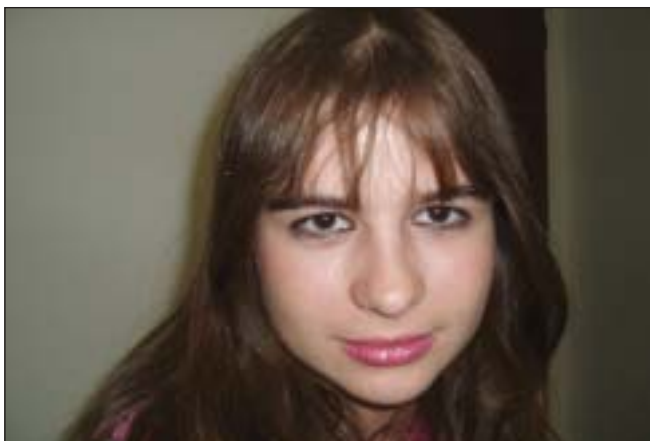
Generali - pojištění motorových vozidel

Je důležitější gramatická bezchybnost, nebo schopnost komunikovat, pomáhat, starat se...? Českou školu lze prý definovat jako diktát, britskou jako esej. Dilema diktát, nebo esej je dilematem celé naší společnosti, říká v rozhovoru pro Archu poslankyně Evropského parlamentu Jana Hybášková.

Počet členů České rady dětí a mládeže (ČRDMD) se na říjnovém 20. valném shromáždění zvýšil z 85 na rovných 90 – dětských a mládežnických spolků a organizací, které dohromady reprezentují přes 200.000 individuálních členů. Valné shromáždění kromě přijetí „nováčků“ odhlasovalo i doplnění svého představenstva, jednalo mj. o svých prioritách a přispělo i k utřídění názorů a postojů jednotlivých sdružení k některým důležitým tématům.

Děti se při sexuální výchově na základní škole většinou dozvědí fakta, která již dávno znají, poznamenává v rozhovoru Markéta Rattayová – jedna z těch, jimž je podle osnov sexuální výchova určena. Má za to, že školní výuka přesto není v tomto ohledu úplná a mohla by se v osvětové části ještě doplnit. Tématu sexuální výchovy se věnuje také úvodní fejeton.

Bambiriádní štáb „jede na plný plyn“, tvrdí Pavel Hofrichter, šéf bezkonkurenčně největší prezentační příležitosti pro sdružení dětí a mládeže u nás. Při Bambiriádě se děti a jejich rodiče seznamují s celou plejádou inspirací a nápadů pro trávení volného času. Letošního ročníku se v květnu zúčastnilo přes 208 000 lidí – a Bambiriáda 2005 se už chystá. Vybírá se hlavní námět akce, místo konání, rozdělují se úkoly...

„Předzřívku Galén získal od svých nejbližších přátel v roce 1937 za tvrdošíjně projevy víry v to, že na místo zfanatizovanými davy v Bílé nemocí ušlapaného doktora Galéna se postaví řada „Galénů“ nových, a že diktátory potlačí. Není možno přehlédnout, že silná chlapecká víra v dobro vznikla v roce 1937, v době silně pocítovaného ohrožení Československa a demokracie v Evropě. Tato víra provází Jana dodnes spolu s přesvědčením, že k dosažení nejvyšších cílů lidské společnosti je nutné podněcovat přátelství dětí a mládeže,“ píše Rudolf Kašpar – Pegas článku k 80. narozeninám Jana Šimáně-Galéna.

Fungují už od přelomu let 1968/69, kdy vznikla na pražském sídlišti Novodvorská z několika zájmových kroužků pionýrská skupina. Ačkoliv po roce 1970 se měli pionýři organizovat hlavně na školách, tahle skupina zůstala mimoškolní. Až po mnohaletém pendlování po různých opuštěných hájovkách její zástupci našli a pronajali stoletou zdevastovanou chalupu v Orlických horách, to se psal rok 1986. Po roce 1989 se transformovali na samostatné *Sdružení turistických a tábornických oddílů (STTO)* – a jejich opravenou základnu v Nebeské Rybné dnes znají junáci, tomíci, členové Duhy, pionýři...

Foto Radka Páleníková, Jiří Majer a archiv ČRDMD